

Billingsbygden

nätupplaga Nr 2 2018



En trevlig bild från hembygdsgdagen den 11 augusti i Varola med Varola-Vretens Hembygdsförening. Foto: Monica Svensson

Dags för en mysig höst i hembygden

Aktuellt i hembygden, se sidan 2.
Har du något att berätta? Hör av dig!

Hälsningar Monika Moberg Kilefors – monika.moberg@blackhornet.me
070 6425670, Norra Bergvägen 16B, 541 32 Skövde www.blackhornet.me
Sänd in datum till era olika evenemang så daterar jag upp det här bladet.

Skövde Släktforskarförening samt flera av hembygdsföreningarna i Skövde kommun samarbetar med

Aktuella datum i din hembygd 2018-2019

- 16/9 10–15 Välkomna till Lundholmsstugan, Götlunda. I köket serveras grönsakssoppa och kaffe. Tidabygdens hbf.
- 15/9-30/9 Binnebergs tingshus, vernissage Pellas G Hansson 15/9 Kl 14–17. Se www.binneberg.se
- 17/9 Kl 18 Sventorps kyrka. Kyrkogårdsvandring på nya kyrkogården. Sventorp-Forsby hbf.
- 20/9 Kl 19 Månadsmöte. Ingrid Johansson berättar om Mary Andersson som lyckades i Amerika. PRO-lokalen, Skolgatan 2. Skövde Ssf
- 28/9 Konstnatten i Häggums bygdegård.
- 4/10 Kl 19 Temakväll, släktforskarcafé med Håkan Larsson. SV-lokalen, Rådmansgatan 24, Skövde. Skövde Ssf.
- 20/10 Höstagille, Sventorp-Forsby hbf.
- 22/10 Kl 18 Om alla säger fel, blir det rätt då? Professor Lars-Gunnar Andersson besöker Mångsidiga måndagar på stadsbiblioteket, Skövde. Skövde hbf och SV.
- 25/10 Kl 19 Månadsmöte. Domböcker. Claes Westling. OBS! ändrad lokal: Högskolan. Se hemsida, Skövde Ssf
- 25/10 Skövde kommun arrangerar Seniormässa i Arena. Temat är Liv och lust. Skövde hbf deltar.
- 25/10 Lövkattning. Skultorps hbf.
- 31/10 Filmkväll med Leif Crona, Vårsås hbf.
- 8/11 Kl 18 Vi ställer till med kafferep. Studieförbundet Vuxenskolan. Rådmansgatan 2. Inger Widhja berättar om bröd- och dryckestraditioner. Skövde hbf.
- 10/11 Kl 18 Höstagille i bygdegården. Häggums hbf.
- 15/11 Kl 19 Månadsmöte. Mössmakare och gärningsmän. Inger Widhja. SV-lokalen, Rådmansgatan 24. Skövde Ssf.
- 16/11 After work (Pub-kväll). Vårsås hbf.
- 1/12 Julkul i Helensstugan. Skövde hbf.
- 6/12 Kl 19 Julfest/månadsmöte. PRO-lokalen, Skolgatan 2. Skövde Ssf. Luffare och deras leverne. Göran Johansson, föreläsare.
- 25/12 Julotta. Vårsås hbf.
- 6/1 2019 Julfest i Varola. Vårsås hbf.
- 12/1 Julgransplundring. Vårsås hbf.
- 19/1 11-15 Släktforskarlag. De ovanliga. Åke Mokvist. Lokal: Se hemsidan. Skövde Ssf.
- 7/2 Kl 19 Temakväll. Ancestry och Census. Viktoria Tropp. SV-lokalen, Rådmansgatan 24. Skövde Ssf.
- 21/2 18.30 Årsmöte/månadsmöte. Bondeliv i Västergötland. Christer Westerdahl. PRO-lokalen, Skolgatan 2. Skövde Ssf.
- 22/2 Spelmanskväll. Vårsås hbf.
- 6/3 Årsmöte. Vårsås hbf.

Medlemsvärvtävling

Tengelandsfonden och Hembygdsförbundet utlyser nu en medlemsvärvtävling under 2018 (avläses den 31 december), där den hembygdsförening som ökat mest i antalet medlemmar under året vinner 2 500 kr. Den förening som blir tvåa får 1 000 kr. Antalet registrerade medlemmar, som är under 25 år, räknas som två. Prisen delas ut vid Hembygdsförbundets årsmöte i maj 2019.



Skogsmuseet på Remningstorp. Skövde Hembygdsförening har besökt Remningstorp. Entusiasten Rune Gustavsson guidade. Ett otroligt stort ideellt arbete har här lagts ner av Norra Billings Hembygdsförening.

Hembyggsdag i Varola var välbesökt

Hembyggsdagen den 11 augusti i Varola var välbesökt. Ca 200 personer kom för att beskåda gamla maskiner och redskap. Den gamla tändkulemotorn ”puttrade” på och drev tröskverket och hackelsemaskinen drevs av veterantraktorn Allis Chalmers. Det mejades havre med Grålle och självbindare. En grann nordsvensk häst fick visa sitt arbete med slättermaskin och vagn med ”meabotten”.

En textiltställning på Hembygdsgårdens loge visade på kvinnors hantverk från självhushållning till nutida stickkaféer och käpphållning. På logen fanns Karin med sin spinnrock och visade hur det gick till att spinna ull. Ingrid hade med sin knypeldyna och Barbro vävde band på en gammal bandvävstol. Blev man hungrig fanns skinkbagger, varmkorv och fika. Hjävännerna underhöll och det spelades boule. Man



Hembyggsdag i Varola. Foto: Monica Svensson

kunde också pröva lyckan vid den gamla tombolan och gå tipspromenad med både vuxen- och barnfrågor. En fullspäckad dag där regnet höll sig undan tills alla aktiviteter, praktiskt taget, var avslutade.

*Monica Svensson
Varola-Vretens Hembyggsförening*

Kaffetären den bästa är

Har du en berättelse om kafferep; från din barndom eller från nutid? Vad betyder den sociala samvaron för verksamheten i din hembyggsförening? Sänd in din berättelse till undertecknad. Adress, se sidan 1.

Monika Moberg

Kakdrottningen Birgitta Rasmusson besökte Skara Gille

Lördagen den 25 augusti besökte kakdrottningen Birgitta Rasmusson Skara vid Kråks värdshus. 300 personer samlades utomhus i strålande solsken, där det iordningställdes för ett riktigt kafferep. Tanken var att Skara Gille, som fyller sjuttio år, skulle samla sjuttio sorters kakor, dukat på gården med gammaldags kaffekoppar och kannor. Det kom mer än åttio sorter. Birgitta Rasmusson berättade målande om sina erfarenheter om kakor och om kafferep.



Birgittas bästa. Birgittas kakrecept i bokform gick åt som smör i solen. Foto: Monika Moberg

Den 8 november kl 18 inbjuder Skövde Hembyggsförening till ett möte i Studieförbundet Vuxenskolans lokaler i Skövde, där folkliksberättaren **Inger Widhja** föreläser om bröd- och dryckestraditioner, och naturligtvis dricker vi kaffe med kakor och bullar.

Monika Moberg

Skövde Stadsmuseum – Kulturfabriken

Vi ger liv åt Skövdes spännande historia med hjälp av våra rika samlingar av föremål, texter och fotografier.

I museet kan du besöka vår permanenta basutställning, testa vårt interaktiva rum och titta på de fantastiska museiföremålen i vårt öppna magasin. Vi visar även flera tillfälliga utställningar varje år.

Stadsmuseet förvaltar dessutom Skövdes äldsta bostadshus, Helénstugan. Den ligger i Helénsparken i centrala Skövde.

Stadsmuseet är till för alla åldrar. Vi anordnar intressanta workshops, tankeväckande och roliga föreläsningar och andra programpunkter på olika teman, både historiska och samtida. Du kan boka en visning på museet eller följa med på en historisk stadsvandring.

Visningar och studiebesök

Jobbar du inom skolan och är intresserad av att besöka oss eller gå en av våra stadsvandringar så hittar du mer information under sidan Museet för skolan.

Museet är tillsammans med Musikskolan en del av Skövde Kulturfabrik.

Ordinarie öppettider

Måndag–torsdag 12.00 – 19.00

Fredag 12.00 – 18.00

Lördag 12.00 – 16.00

Söndag Stängt

Stadsmuseet har fri entré.

<http://www.skovde.se/kultur-fritid/kultur/stadsmuseet/>

Tel 0500-49 83 21

Hemsidor

OBS! Klicka på länken så kommer du direkt till resp hemsida.

Under Västergötlands Hembygdsförbund – <http://www.hembygd.se/vastergotland/> –

finns bl a Skövde Hembygdsförenings hemsida – <http://www.hembygd.se/skovde/>

Sventorp-Forsby – <http://www.hembygd.se/sventorp-forsby-hembygdsforening/>

Tidanbygdens – <http://www.hembygd.se/tidanbygden/>

Norra Billings hembygdsförening – <http://www.hembygd.se/norra-billing/>

Skultorps – <http://www.skultorpshembygdsforening.se/>

Häggums hembygdsförening <http://hembygd.haggum.nu/>

Varola – www.varola.se

Vallby-Sörgården: <http://www.vallby.org>

Binnebergs tingshus: <http://www.binneberg.se/>

Skövde Axvalls Järnväg (SAJ) med många bilder från Skövde och utmed bana över berget till Axvall:

<http://www.saj-banan.se/>

Värsås hembygdsförening har en sida på Facebook.

Hägelbergs hembygdsförening finns med på Bygdegårdarnas riksförbunds hemsida.

Skövde släktforskarförenings hemsida: <http://www.skovdesff.com/>

NAV – Industrihistoria och arbetslivsmuseer i väst: <http://www.navivast.se/om-oss/om-nav/>

Studieförbundet Vuxenskolan, Skövde. <http://www.sv.se/avdelningar/sv-skaraborg/din-kommun/skovde/>

Skövde Stadsmuseum – <http://www.skovde.se/kultur-fritid/kultur/stadsmuseet/>

Bläckhornet, Monika Moberg Kilefors – www.blackhornet.me

Sänd in berättelser till BB

Har du en berättelse som kan passa i Billingsbygden? Sänd in den senast den 1 november 2018 till undertecknad. Adress, se sidan 1.

Monika Moberg

Sänd in berättelser till VB

Har du en berättelse som kan passa i Västgöta-bygden? Gärna om händelser under andra delen av 1900-talet. Sänd in den till undertecknad.

Monika Moberg

Välkommen till en skrivardag i Vara

I hembygdsrörelsen är dokumentation en viktig uppgift. Vi framställer trycksaker, skrifter och hembygdsböcker av olika slag. Tidigare konferenser omkring detta ämne har varit uppskattade.

Välkommen till en studiedag för inspiration och erfarenhetsutbyte på Vara folkhögskola lördagen den 6 oktober 2018.

Program:

09.30	Kaffe och smörgås
10.00	”Att göra en hembygdsskrift” – Lindy Malm från Strands tryckeri i Vårgårda AB och mångårig tryckare av Västgötabygden och hembygdsböcker delar med sig av sina erfarenheter.
11.15	Jessica Bergström berättar om databasen Prisma och utformning av berättelser som läggs in där.
12.00	Lunch

13.00 Jan-Olof Berglund och Monika Moberg informerar om den nya hemsidan.

13.30 Vi berättar om vårt arbete med hembygds litteratur eller genom andra media och delar med oss..

15.00 Kaffe

Om Du vill ha frågor belysta, så skicka in dem tillsammans med Din anmälan!

Anmälan senast den 24 september
till Studieförbundet Vuxenskolan Västra Götaland
tel 0522-65 33 33 eller vgregion@sv.se
Bankgiro: 473-4414.
Kursavgift OBS! 300 kronor inbetalas till Studieförbundet Vuxenskolan.

Välkommen!

Ann-Britt Boman

Textil föreningsdag med ull och slöjd

Datum:	20 oktober 2018
Tid:	9.00–16.00
Avgift:	200 kr
Plats:	TextilMuseet, Borås
Anmälan:	Senast den 10 oktober till hillevi.skoglund@vgregion.se
Program:	
9.00–09.30	Kaffe och registrering, Margaretha Persson, Västergötlands Hembygdsförbund, hälsar välkommen
9.30–9.45	Folkdansaren Lena, filmvisning och efterföljande diskussion ledd av Anna Orwin Åhlin från Hemslöjden
11.00–11.45	Hur tar jag hand om textilier på bästa sätt? Samtal om hur man sköter och bevarar textilier med Lotti Benjaminson, textilkonservator Västarvet, med fokus på ylletextilier. Tag med dig max en textil för rådgivning.

12.00–12.30 Visning av Next Level Craft- en nymodig slöjdutställning – Ewa Blomqvist visar och berättar

12.30–13.30 Lättare lunch

13.00 Invigning av utställningen Ull för livet

14.00–14.45 Föreläsning med Kerstin Paradis Gustafsson, författare och ”ullvetare”, berättar om sitt förhållande till ullen och om ett av UNESCO:s Världsarv – de filtade ullmattorna i Kirgizistan.

13.30–16.00 Workshops och prova på – tema ull!
Det blir bland annat Spinncafé med Ann Arvidsson.

15.00 Avslutningskaffe

Välkomna!
Hemslöjds konsulenterna, Västarvet,
och Västergötlands Hembygdsförbund
i samarbete med Hemslöjden,
Studieförbundet Vuxenskolan
och TextilMuseet

Herrljunga – Årets Hembygdsförening

Tankar i samtiden (ur Västgötabygden nr 4 2018)

Nog må det här vara första gången som två föreningsmedlemmar skriver Tankar i tiden i samverkan med varandra? Är vi unika?

– Ja, säger vi med en viss stolthet i rösten. Vår förening, Herrljunga Hembygdsförening, har nyligen utsetts – dubbelt upp – till Årets Hembygdsförening, både i Västergötland och på riksplanet. Så roligt, så hedrande! Många tankar tar form, varför just vår förening? Vilka är vi och vad verkar vår förening för?

Mångfalden i hembygdsrörelsen

Rubriken som möter oss i senaste numret av Bygd och natur gläder oss: ”Årets Hembygdsförening – Hänger med vår tid”. Att hänga med sin tid är nog alla hembygdsföreningars önskan – eller kanske rent av allas ambition? Kruxet är att göra det över lång tid. Herrljunga Hembygdsförening har hängt med sin tid i 75 år. Nu växer vi dessutom, 50 nya medlemmar på ett år. Vad är det som lockar?

Tidsandan är nyckfull. Ett inlägg på Facebook (FB) kan snabbt få många gillande tummar, emedan andra passerar ganska obemärkt.

Besökare på FB är inte alltid de samma som besökare på våra evenemang.

Hembygdsrörelsen är ju inte bara till för äldre personer med nostalgi och dåtid som tema, utan i hög grad till för alla, oavsett bakgrund och ålder. Rörelsen handlar lika mycket om nutid och framtid som dåtid. Vår förening tror på – och vet att vi behöver – mångfalden i hembygdsrörelsen. Styrkan ligger i att ta till vara på allas kompetenser och verka både inåt och utåt.

Trygghet och tillit

Vi värnar om trygghet för den enskilde och för vår hembygd, men också för samhället i stort. Är man trygg i sig själv, så blir man också trygg i mötet med andra, och i mötet med det som är nytt, främmande och utmanande. Vi menar att hembygdsrörelsen bygger broar och främjar trygga möten mellan människor och hembygden, vare sig den är ny eller gammal. Vi är också övertygade om att vårt ideella arbete bidrar till att barn, unga och nyanlända – ja alla – får en känsla av sammanhang i sin hembygd, en förståelse för sin identitet och kanske även vem man är i världen. Hembygdsparken Haraberget är vår mötesplats. Här

blir det lokala kulturarvet levande genom idogt ideellt arbete, många besökare, minnen, ting, byggnader, en vacker natur, förunderligt många berättelser och goda möten mellan människor. För oss räcker det inte med en vacker hembygdspark, tillit är något som formas ömsesidigt. Vi är givetvis glada över våra många besökare, men vi måste också synas och verka i andra sammanhang och där vara en kraft att räkna med.

Ett kulturarv i rörelse

Utifrån vår devis ”ett arv att vårda” blir hembygdsarbetet närmast en existentiell fråga; vad är egentligen meningen med föreningens verksamhet?

Vi har vänt på många stenar, vi har diskuterat vård- och underhållsplan, byggnadsvård, besöksnäring, lokal företagsutveckling, sociala medier, inventering och vård av föremålssamlingar. Vi genomför nu ett gediget inventeringsarbete som håller på att avslutas. Vi kan konstatera att vi i stort sett saknar föremål från 1940-talet och framåt. Idag är det mycket få människor; barn, unga och äldre som kan relatera till våra miljöer och föremålssamlingar. Nu funderar vi

... lika mycket nutid och framtid som dåtid ...

om som bäst på hur vi kan få till interiörer från tiden från Andra världskriget och framåt. Vi tror att fler vill kunna se, minnas och be-

rätta om det som är relativt nära sin samtid. Det finns goda förebilder att låta oss inspireras av. I den stora och sevärda parken Jamtli historieland i Östersund har man i ett hus från 1975 återskapat ett hem från den tiden (komplett med den gråtande pojken!) och i Nossebro finns en lägenhet inredd som på 1950-talet. Vår förening är givetvis trogen sin devis, men vi vill också sätta kulturarvet i rörelse – såsom Västarvet så träffande visar på FB.

Samverkan för utveckling

Samverkan är viktigt, vi strävar efter att samverka med kommunen, näringslivet, andra hembygdsföreningar och föreningar. Vi gör projekt ihop, pratar ihop oss och skapar mervärden. Vi inspirerades av flera föredrag under årsstämman i Habo och vi tror att ett organiserat utbyte, inte enbart i hembygds-kretsen utan med andra, med olika och andra idéer, kan inspirera till föreningsutveckling och ännu bättre verksamhet, ytterst för våra medlemmar och besökare. Nu närmast



Monica Nyvaller och Peter Backenfall sitter i Tubinska rummet i Nya Spårabolstugan, som invigdes den 29 maj 2016 efter att den gamla stugan brann ned år 2014. Stugan används idag som samlingslokal. Foto: Privat.

ser vi fram emot samverkansveckan med Västarvet – ”Arenaveckan”. Då sätter vi tillsammans med många andra kultur- och naturarvet i fokus i vår hembygd. Vår förening kommer att stå för värdskapet för familjedagen den sista september. Kul! En sådan möjlighet är nog få hembygdsföreningar förunnat. Västarvet genomför en långsiktig plan och arbetar sig på sikt igenom alla kommuner i regionen. Ta vara på chansen! Hoppas att ni besöker oss och Herrljunga–Vårgårdabygden under den här veckan. Håll utsikt efter programmet.

Synliggörandet av hembygdsarbetet

Vi enades om att formulera en enkel ansökan om att bli Årets Hembygdsförening i Västergötland som ett sätt att synliggöra vår omfattande och mångsidiga verksamhet. Vi är väldigt tacksamma att vår verksamhet uppskattas och blir nu inspirerade att ta ytterligare steg.

Med stöd av prispengarna och kunniga medlemmar så planerar vi för nästa nybyggnadsprogram, en lekstuga, jämte en utökad trollstig med aktivitetsbana, och vem vet, kanske en inflyttad handelsbod också. Prispengarna i all ära, men den uppskattning föreningen får för sitt ideella arbete är så många gånger större.

För att kunna utvecklas i takt med tiden måste vi vara lyhörda, nyfikna och uppfattas som relevanta av det omgivande samhället. Hembygden är allas ansvar och angelägenhet!

*Peter Backenfall (ordförande) och Monica Nyvaller
(styrelseledamot)
Herrljunga Hembygdsförening*

Nutid, framtid och dåtid. Två barn tittar in genom ett litet fönster i Olofstorpsstugan, Haraberget, Herrljunga. Det är en ryggåsstuga byggd i slutet av 1700-talet. Den består av ett rum och förrådsrum. På bakre långsidan fanns en liten glugg, genom vilken man sköt kringströvande vargar. Det finns mer information på hembygdsföreningens hemsida.
Foto: Monika Moberg

